

MUSICA CORONENSIS

VIII. AUFLAGE/EDIȚIA A VIII-A
14.-17. OKTOBER/OCTOMBRIE 2010

Wir erwarten Sie herzlich zu folgenden Konzerten :

14.10	-	19h	Philharmonisches Konzert
15.10	-	19h	CODEX, KATHARSIS
16.10	-	10h	GAUDEAMUS
		12 h	Uhr und Glocke im Rathaus
		17 h	Filmvorführung
		19h	Manoleanu Trio
17.10	-	12 h	Orgel und Schlagzeug
		19h	Bach und Vivaldi

Vă așteptăm la următoarele concerte:

14.10	-	ora 19	Concert simfonic
15.10	-	ora 19	Ansamblurile CODEX și KATHARSIS
16.10	-	ora 10	Cvartetul GAUDEAMUS
		ora 12	Inaugurarea ceasului și clopotului din turn
		ora 17	Prezentarea filmului documentar
		ora 19	Trio Manoleanu
17.10	-	ora 12	Orgă și percuție
		ora 19	Concert vocal-simfonic. Bach și Vivaldi

Joi, 14 octombrie 2010
Cercul Militar

Donnerstag, 14. Oktober 2010
Armeehaus

19:00 h

Concert simfonic
Symphonisches Konzert

Johannes Brahms Akademische Fest Ouverture, op. 80

Paul Richter Concertul pentru violoncel și orchestră
în la minor , op. 109
Konzert für Violoncello und Orchester in
a-moll, op.109

Primă audiție absolută / Uraufführung des Gesamtwerkes

Ludwig van Beethoven – Simfonia nr. 5 în do minor, op.67
Symphonie Nr. 5 in c-moll, Op. 67

Orchestra Filarmonicii Brașov
Dirijor CRISTIAN MANDEAL
Solist: GÖTZ TEUTSCH, BERLIN (Germania)

Vineri, 15 octombrie 2010
Centrul Cultural Reduta

Freitag, 15. Oktober 2010
Redoute

19:00 h

Ansamblul KATHARSIS – Timișoara

Ciprian Porumbescu - *O dimineață pe muntele Tâmpa*
Hora Brașovului

Heinrich Neugeboren - *Petite sérénade*

Tudor Ciortea - *Variațiuni pe o temă de Gh.Dima*

Iacob Mureșianu – *Cimpoiul*

V. Dinescu – *Dona Nobis Pacem*

R. Galliano - *3 fantezii*

Dan Florin Catina – clarinet

Cosmin Rafael Bălean – fagot / bassoon

Andreea Csibi – Pian / Klavier

Formația de muzică veche CODEX

Muzică veche din Transilvania

Dansuri, cântece și lucrări muzicale din Codicele Căianu (sec. XVII)

Alte Musik aus Siebenbürgen

Tänze, Lieder und Werke aus dem Codex Kajoni (17. Jahrhundert)

<i>Allemande</i>	Curranta
Balleta	Messias iam venit – A nyul a vetemenyek kozot - Ola tancz –
Curranta polonica	Tancz - Tancz
Curranta	Tancz. Az en agyam czak – Mit bízik ez világ (text: Bocskor János 1717-) – Sarbanda Gesneri
Chorea	Az gazdag siralma – Sírva írt levelem (text: Bocskor János 1717-) –
Mikes Kelemen. Tancz	Intrada
Mas. Tancz Apor Istvan	Bocsásd meg Úristen – Balleta
Tancz	Italica
Balletha	Tegnap groff halala (text: Ó nagy kerek kék ég, Kovács János, 17)
Ein Addeliches Baddelein	Dade zingaricum – Tikha vgordonaczka
Meines Herten Trost	Paikos Tancz (text: Bocskor János 1716-1739)
Valtozo tancz	Ötödik Tancz hatodon (text: Pálóczi Horváth Ádám, 1813)
Lapoczkas Tancz	Apor Laza Tancza (text: Pálóczi Horváth Ádám, 1813)
Valtozo tancz	
Ecce panis angelorum	
O quales habet floret Paradysus	
La Romana	
Jacobus Gallus Handl: Isti sunt triumphatores	
Ballet English	
Intrada	
Andreas Hammerschmidt: Balletha	
Curranta	

Andrejszki Judit – voce/ Gesang (Budapest)

Roxana Bârsan – vioară / Violine

Emin Curtgeafar – caval, oboi baroc, bombardă / Schalmel,
Barockoboe, Bombard

Paul Cristian – clavecin, percuție / Cembalo, Schlagzeug

Caius Hera – lăută, theorba / Laute, Theorba

Chereji Szilárd – viola de gamba, contrabas / Viola da Gamba,
Kontrabass (Linz)

Filip Ignác-flaute, conducător artistic / Flöten und Musikalische Leitung

Sâmbătă, 16 octombrie 2010
Muzeul Civilizației Urbane

Samstag, 16. Oktober 2010
Museum für Städtische Zivilisation

10:00 h

CVARTETUL GAUDEAMUS

Dimitri Șostakovici (1906 – 1975)
Cvartetul nr. 3 în fa major/ F Dur op. 73

Allegretto
Moderato con moto
Allegro non troppo
Adagio
Moderato

Paul Richter (1875-1950)
Cvartetul nr. 3 în mi major / E Dur , op. 122

Allegro moderato
Andante
Tempo di minuetto
Allegro

Lucia Neagoe, Raluca Irimia – vioară
Leona Varvarichi – violă
Sebastian Vârtosu - violoncel

Sâmbătă, 16 octombrie 2010
Piața Sfatului

Samstag, 16. Oktober 2010
Marktplatz - Rathaus

12:00 h

Turnarii brașoveni / Turmmusik

Semnalele brașovene / Kronstädter Signale
Melchior Franck – Intrada

Inaugurarea ceasului si clopotelor din turn Einweihung der Uhr und der Glocken im Turm des Rathauses

Johann Pezelius
Carl Braun - Wächterruf
Hermann Schein – Gagliarda a 5

Tradiții muzicale brașovene: dansul de societate *Romana*
Dans istoric reconstituit in cadrul unui proiect finantat de Administratia
Fondului Cultural Roman. Coregraf: Nermina Damian

Kronstädter Musiktraditionen: der Gesellschaftstanz
„Romana“

Die Wiederherstellung eines historischen Tanzes innerhalb eines Projektes
mit Unterstützung des Rumänischen Nationalen Kulturfonds.
Choregraphie: Nermina Damian

Sâmbătă, 16 octombrie 2010
Centrul Cultural Reduta

Samstag, 16. Oktober 2010
Redoute

17:00 h

“CONCERT LA BISERICA NEAGRA”

FILM DOCUMENTAR

Durata: 45 minute

Regia: RADU GABREA
Scenariul: MANASE RADNEV
Montajul: Melania Oproiu
Imaginea: Alexandru Macarie, Mihai Tănase

Invitați: Horia Andreescu
Thomas Sindilariu
Agnes Balint
Eckart Schlandt

Interpretează orchestra “VIRTUOZII DIN BUCUREȘTI”
dirijor: Horia Andreescu

Producător: Profilm Production
Coproducători: Radu Gabrea, Victoria Cociăș și Radu Gabrea Studio
Un film realizat cu sprijinul Centrului Național al Cinematografiei
2009

Filmul este vorbit în limbile română și germană, cu subtitrare în limba română

PREZENTARE

Începând din secolul al XVI-lea, la Brașov ca și în alte centre transilvănene, au apărut compozitori locali, de origine germană, ale căror lucrări au devenit cunoscute și în Europa. Un exemplu îl constituie Valentin Gref Bakfark, care a ajuns apoi să

concerteze la marile curți imperiale sau, în veacul următor, Daniel Croner, autorul unor compoziții pentru orgă.

Johannes Sartorius cel tânăr, din Sibiu, renumit pentru ariile lui bisericești, Andreas Schenker, născut în Transilvania și activând apoi la Paris, au ilustrat, printre alții, dezvoltarea muzicală din această parte a țării, în secolele XVII și XVIII. Michael Haydn, fratele celebrului Joseph Haydn, Karl Dittesdorf – și ei foarte apreciați în epocă, s-au stabilit o vreme în Transilvania, compunând și concertând aici.

Scopul filmului nostru documentar este să relevăm și să reunim frumusețea și bogăția detaliilor arhitectonice ale acestei "Imense orgi"- cum o caracteriza Mihail Sebastian – cu vechile valori muzicale plămădite chiar în preajma ei sau în ținuturile învecinate. În anul 2003, dirijorul Horia Andreescu, care are un merit deosebit în descoperirea și interpretarea compozitorilor citați, a condus un concert în incinta bisericii, cu o formație orchestrală restrânsă.

Organizând un nou concert, în care membrii orchestrei „Virtuozi din București” să cânte sub bagheta maestrului Horia Andreescu, în măsura posibilităților la instrumente vechi, vom evoca, însoțiți de acest fundal sonor, istoria edificiului, vom descrie etapele stilistice, varietatea detaliilor exterioare și interioare. Clădită din gresie friabilă, Biserica Neagră a fost roasă de vreme, mai mult decât alte construcții asemănătoare și avariată de numeroase calamități, dar silueta ei a rămas la fel de impunătoare ca odinioară, masivitatea copleșește, întregul având ceva, într-adevăr, din aerul solemn al unei orgi. Vom încerca să traducem în imagini această îmbinare a masivității cu sveltețea, senzația de bastion solid, sobru și prin ornamentele sale.

În interior, aparatul va poposi asupra frescei cu chipurile fine ale Mariei și ale îngerilor, asupra stemei lui Matei Corvin și celei a Brașovului, asupra coloanelor și celorlalte elemente arhitecturale, și va dezvălui frumusețea tezaurului unic deținut de biserică – colecția de covoare din Asia Mică, aduse după incendiul de la sfârșitul veacului al XVIII – lea.

Consultant muzical – Horia Andreescu.

19:00 h

O seară cu membrii familiei Manoleanu

Roman Manoleanu – pian

Fr. Chopin Sonata op. 31 nr. 2, si bemol minor
Studiul op. 25 nr. 6, sol diez minor
Studiul op. 25 nr. 11, la minor

Remus Manoleanu – pian

Fr. Chopin Sonata op. 58 nr. 3, si minor
Scherzo nr. 3 op. 39, do diez minor

Bianca Manoleanu – sopran

Remus Manoleanu – pian

Paul Richter *Du* op. 84 nr. 4 (v. Riccarda Huch)
Einsamkeit op. 84 nr. 5 (v. Carl Flechtenmacher)
Wenn Ich dir blickt ins Auge op. 84 nr. 7 (E. Sindel)
In der Nacht op. 84 nr. 10 (v. Julius Bierbaum)
Traumleben op. 103 nr. 1 (v. Julius Hart)

Tudor Ciortea Din Ciclul *Patru Poeme* (v. Marin Sorescu)
Melcul
Roata

Dan Voiculescu *12 Hai-Ku*

Paul Richter *Die gefangenen Sänger* op. 4 nr. 3 (v. Max von Schenkendorf)
Der Abend (1905) (v. Friederich Schiller)

Duminică, 17 octombrie 2010
Biserica Neagră

Sonntag, 17. Oktober 2010
Schwarze Kirche

12:00 h

Recital de orgă și percuție

H.P.Türk - Permutationen über EGSCHE - SCHEG

Friedrich Metzler - Komm, Gott Schöpfer, heiliger Geist

J.S. Bach - Passacaglia BWV 582

Gabriel Malancioiu - Coincidentia oppositorum

P.Eben - 2 Choralfantasien: O Boze veliky
Svaty Vaclave

Adorjani Tamas – percuție, Schlagzeug
Amalia Goje - orgă, Orgel

Duminică, 17 octombrie 2010
Biserica Neagră

Sonntag, 17. Oktober 2010
Schwarze Kirche

17:00 h

Chor und Orchesterkonzert Concert vocal simfonic

Johann Sebastian Bach – „Wachet auf ruft uns die Stimme“
(1685-1750) Bachkantate BWV 140

1. Chorus: *Wachet auf, ruft uns die Stimme*
2. Recitative: *Er kommt*
3. Aria (duet): *Wann kommst du, mein Heil?*
4. Chorale: *Zion hört die Wächter singen*
5. Recitative: *So geh herein zu mir*
6. Aria (duet): *Mein Freund ist mein!*
7. Chorale: *Gloria sei dir gesungen*

Sopran: Cristina Radu

Bass: Dan Popescu

Kinderchor des Musiklyzeums

Corul de copii ai Liceului de muzică „Tudor Ciortea” Braşov

Dirijor / Leitung: Laura Matei

Bachchor Kronstadt , Corul *Bach* al Bisericii Negre

Dirijor/ Leitung: Steffen Schlandt

Paul Richter – Simfonia nr.2 în sol minor, op.35 /

(1875-1950) Symphonie nr.2 in g moll

(Transcripție pentru orgă, Partea I / Transkription für
Orgel, 1. Satz)

Eckart Schlandt – Orgă / Orgel

Antonio Vivaldi – Gloria (1678-1741)

- 1.Gloria in excelsis Deo (Chorus)
- 2.Et in terra pax (Chorus)
- 3.Laudamus te (Sopranos I and II)
- 4.Gratias agimus tibi (Chorus)
- 5.Propter magnam gloriam (Chorus)
- 6.Domine Deus (Soprano)
- 7.Domine, Fili unigenite (Chorus)
- 8.Domine Deus, Agnus Dei (Contralto and Chorus)
- 9.Qui tollis peccata mundi (Chorus)
- 10.Qui sedes ad dexteram Patris (Contralto)
- 11.Quoniam tu solus sanctus (Chorus)
- 12.Cum Sancto Spiritu (Chorus)

Sopran: Cristina Radu, Maria Petcu

Alto: Claudia Codreanu

Jugendbachchor / Corul de tineret Bach

Orchestra barocă

Conducerea muzicală / Musikalische Leitung Steffen Schlandt

Cantata „Wachet auf ruft uns die Stimme / Treziți-vă, ne cheamă vocea” a fost prima cantată de J.S.Bach, cântată la Brașov. Rudolf Lassel a dirijat această lucrare în anul 1907. Astfel a început tradiția de a cânta muzica lui Bach la Biserica Neagră.

Bachs Vertonung des Chorales „Wachet auf ruft uns die Stimme” war die erste Kantate des Thomaskantors, welche in Kronstadt aufgeführt wurde. Rudolf Lassel dirigierte die Aufführung am 20. Februar 1907. Damit war der Weg eröffnet, der die Musik von J.S.Bach mit der Schwarzen Kirche verbindet.

Gheorghe Dima (1847 – 1925)

Als jüngstes Kind der Familie wurde Gheorghe Dima am 28. September (10. Oktober nach dem gregorianischen Kalender) 1847 geboren. Nach Abschluß des Gymnasiums in Wien studierte Dima am Politechnikum in Karlsruhe (1866), wobei er ein finanziell abgesichertes Leben anstrebte. Die Stimme seiner Seele war jedoch stärker. So nahm er Gesangstunden in Baden und Wien. In Graz setzte er sein Studium der Harmonie und des Kontrapunktes fort. Von 1872 bis 1874 war er Student des Leipziger Konservatoriums. Seine schöne Basstimme erntete oft Bewunderung auf Konzerten und Rezitalen, an denen er als Konzertsänger teilnahm. Gh. Dima kam 1874 zurück nach Kronstadt. Er übernahm die Stelle des Musiklehrers an der Rumänischen Zentralschule, und die Leitung des Rumänischen Turn- und Gesangvereins. Von 1878 bis 1880 zog Gheorghe Dima zurück nach Leipzig, um seine Musikstudien zu vervollkommen. Er studierte Klavier und Komposition, Harmonie und Kontrapunkt sowie Gesang und Musikgeschichte. Das für seine fachliche Ausbildung berühmte Leipziger Konservatorium bildete Gh. Dima zu einem komplexen Musiker aus, zu einem Meister der Lautkunst. Leipzig bestimmte seine künstlerische Laufbahn grundlegend, weil er sich da gute Fachkenntnisse sowie eine ausgedehnte musikalischen Kultur aneignete. Am 1. Mai 1881 zog Gheorghe Dima nach Hermannstadt und bestimmte durch seine Tätigkeit das künstlerische, kulturelle, soziale und nationale Leben dieser Stadt. Der Ruhm des Rumänischen Musikvereins aus Hermannstadt verbreitete sich in allen von Rumänen bewohnten Gebieten. Kurz danach wurde ihm die Leitung des Chores der orthodoxen Kathedrale angeboten. Danach hatte er auch den Lehrstuhl für Gesang und Instrumentalmusik des theologischen Seminars, des Pädagogischen Gymnasiums und der Bürgerlichen Mädchenschule "Astra" aus Hermannstadt inne. Dank seiner Persönlichkeit, seiner Begabung und seines Könnens wurde er auch zum Dirigenten des Hermannstädter Männergesangvereins ernannt. Gh.- Dima war somit für nahezu zwei Jahrzehnte der Leiter und Anreger des gesamten Musiklebens

Hermannstadts. In dieser Zeit komponierte er 1884 seine Ballade für Soli, gemischten Chor und Orchester "Mama lui Ștefan cel Mare" ("Die Mutter Ștefans des Großen") auf einen Text von D. Bolintineanu, sowie "Hora" für gemischten Chor und Orchester (1883) auf einen Text von V. Alecsandri. Zu seinem Werk gehören noch weltliche und religiöse Chorstücke, sowie zahlreiche Lieder. Besonders wertvoll ist ein Liederzyklus (1896) auf Texte von M. Eminescu, die Maria Bologa-Dima ins Deutsche übersetzte. Auf ausdrückliche Bitte der Kronstädter, die auf den musikalischen Erfolg der Hermannstädter auch ein wenig neidisch waren, kehrte Gh. Dima 1899 nach Kronstadt zurück. Er übernahm die Stelle des Musiklehrers an den rumänischen Schulen Kronstadts, auch wird ihm die Leitung des Chores der orthodoxen Kirche "St. Nikolaus" aus der rumänischen Vorstadt (Schei), des Rumänischen Sport- und Gesangsvereins, sowie der rumänischen Theatergesellschaft "Reduta" angeboten. Mit Unterstützung der Stadtkapelle und der Kronstädter Filharmonischen Gesellschaft führte er berühmte internationale und rumänische Werke auf. Gh. Dima bemühte sich auch um die Anleitung des musikalischen Lebens der unterschiedlichen Chöre aus dem dörflichen Bereich ein. Wegen seiner pro-rumänischen Einstellung wurde er zu 17 Monaten Haft verurteilt, in Gefängnissen in Kronstadt, Neumarkt und Klausenburg. Aus dieser Zeit stammen viele seiner religiösen Lieder. Weihnachten 1917 verbrachte er in der Gefängniskapelle in Klausenburg, wo er mit seinem Gefangenenchor "O ce veste minunată" („Oh, welch wunderbare Botschaft") sang.

Im Juli 1919 kehrte Gheorghe Dima ruhmvoll nach Klausenburg zurück. Er wurde damit beauftragt, mit Unterstützung Tiberiu Brădiceanus das Konservatorium für Musik und Bühnenkunst zu gründen. Er starb am 4. Juni 1925 in seiner Wohnung innerhalb des Klausenburger Konservatoriums, das heute seinen Namen trägt. Er hinterließ in der Geschichte der rumänischen Musik ein originelles, einheitliches, repräsentatives Werk, das über 225 Titel zählt.

Gheorghe Dima, mezinul familiei, se naște la 28 septembrie (10 octombrie stil nou) 1847.

După absolvirea liceului real la Viena, Gh. Dima se îndreaptă spre Politehnica din Karlsruhe (1866) cu gândul unei cariere lipsite de griji materiale. Dar glasul sufletului său a fost mai puternic. Urmează cursuri de canto la Baden, și la Viena. Continuă la Graz studiile de armonie și

contrapunct. Între anii 1872-1874 este student la Conservatorul din Leipzig.

Vocea sa frumoasă, de bas, se face remarcată în concertele și recitalurile susținute în calitate de artist concertist. În toamna anului 1874 Gh. Dima revine la Brașov. Ocupă postul de profesor de muzică la Școlile Centrale Române și preia conducerea Reuniunii române de gimnastică și cântări. Între anii 1878-1880 Gheorghe Dima se stabilește la Leipzig, pentru desăvârșirea studiilor muzicale. Studiază pianul și compoziția, armonia și contrapunctul, canto și istoria muzicii. Conservatorul din Leipzig, renumit pentru profesionalismul său, îi conferă lui Gh. Dima statutul unui muzician complex, stăpân pe arta sunetelor. Leipzig îi marchează definitiv destinul artistic, permițându-i pe lângă studii temeinice de specialitate și acumularea unei solide culturi muzicale de vastă erudiție. La 1 mai 1881, Gheorghe Dima se stabilește la Sibiu, determinând începutul unei noi ere în viața artistică, culturală, socială și națională a acestui important centru românesc. Faima Reuniunii române de muzică din Sibiu se răspândește în toate părțile locuite de români. La scurt timp i se oferă conducerea corului catedralei ortodoxe. Primește apoi catedrele de muzică vocală și instrumentală la Seminarul teologic, la Școala normală, precum și la Școala civilă de fete "Astra" din Sibiu. Pe lângă acestea, datorită personalității, priceperii și măestriei sale, este numit dirijor și la Societatea "Hermannstädter Mannergesang Verein". Gh. Dima devine, astfel, conducătorul și îndrumătorul vieții muzicale sibiene, timp de aproape două decenii. Aici compune balada pentru soliști, cor mixt și orchestră "Mama lui Ștefan cel Mare" (1884), pe versuri de D. Bolintineanu, "Hora" pentru cor mixt și orchestră (1883), pe versuri de V. Alecsandri, piese corale laice și religioase, împreună cu numeroase lieduri.

Între acestea, la loc de cinste, se situează ciclul de lieduri pe versuri de M. Eminescu (1896), traduse în limba germană de către Maria Bologa-Dima. La cererea insistentă a brașovenilor, care aveau și puțină invidie pe realizările muzicale ale sibienilor, Gheorghe Dima revine în orașul natal, în anul 1899. Își ocupă catedra de muzică la școlile românești din Brașov și i se oferă conducerea corului Bisericii ortodoxe "Sf. Nicolae" din Schei, a Reuniunii române de gimnastică și cântări, precum și a Societății teatrale române "Reduta". Având concursul Capelei orașenești și al Societății Filarmonice din Brașov, Gh. Dima prezintă titluri celebre din repertoriul muzical internațional alături de cele mai izbutite creații românești. Gh. Dima s-a preocupat și de îndrumarea vieții muzicale a formațiilor corale de

la sate. Suferă o detenție de 17 luni, pentru "colaboraționism", în închisorile din Brașov, Tg. Mureș și Cluj. În acest răstimp a compus mai multe piese religioase. Crăciunul anului 1917 îl petrece în capela închisorii din Cluj unde, împreună cu corul său de robi, a colindat : "O, ce veste minunată". În luna iulie 1919 Gheorghe Dima se întoarce triumfal la Cluj. Cu sprijinul lui Tiberiu Brediceanu i se încredințează nobila misiune de înființare a Conservatorului de Muzică și Artă Dramatică. S-a stins din viață în ziua de 4 iunie 1925 în locuința sa de la conservatorul clujean, instituție care îi poartă numele. A lăsat muzicii românești o creație originală, unitară și reprezentativă, numărând peste 225 de titluri.

Iacob Mureșianu (1857 – 1917)

Iacob Mureșianu stammte aus der berühmten Familie Mureșianu, die einen hohen intellektuellen, moralischen und patriotischen Standart gesetzt hatte. Sein Vater, der Akademiker Iakob Mureșianu hatte zusammen mit George Barițiu die Tageszeitung „Gazeta de Transilvania“ herausgegeben. Mureșianu studierte Klavier und Komposition in Leipzig, wobei Rudolf Lassel sein Studienkollege war. In Kronstadt wurde er der

Nachfolger Ciprian Porumbescus bei dem Turn- und Gesangverein und als Kantor an der orthodoxen Kirche. Bedeutende Werke sind: „Das Kloster Argeș“ („Mănăstirea Argeșului“), die Ouvertüre „Ștefan der Große“ („Ștefan cel Mare“), Klavier- und Instrumentalwerke. Seit 1885 veröffentlichte er in Blasendorf (Blaj) die Musikzeitschrift „Die rumänische Muse“ („Muza română)

Iacob Mureșianu Face parte din vestita familie a Mureșenilor, oameni de înaltă ținută intelectuală ,morală și patriotică. Tatăl său, academicianul Iacob Mureșianu a redactat împreună cu George Barițiu „Gazeta de Transilvania”.

Mureșianu a studiat pianul și compoziția la Leipzig și a fost un coleg de studii a lui Rudolf Lassel. În Brașov devine urmașul lui Ciprian Porumbescu la Reuniunea de cântări și gimnastică și cantor la Biserica ortodoxă. Lucrări însemnate sunt: „Mănăstirea Argeșului”, Uvertura „Ștefan cel Mare”, lucrări pentru pian și instrumentale. Din anul 1885 redactează la Blaj revista muzicală „Muza română”.

Paul Richter (1875-1950)

Paul Richter wurde 1875 in Kronstadt geboren.

Früh begann er auf dem Klavier zu improvisieren und konnte bald den Vater, der nebenberuflich Organist war, vertreten.

Erste kleine Kompositionen entstanden.

Pauls Talent wurde erst Anfang der 1890er

Jahre vom Kronstädter Komponisten und Kantor Rudolf Lassel entdeckt. Lassel war es auch, der Richter auf das Studium an der Leipziger Musikhochschule vorbereitete. Vor

allem um das Kronstädter Musikleben hat sich Paul Richter unschätzbare Verdienste erworben: Er holte Richard Strauss, George Enescu und Felix Weingartner ans Pult der Kronstädter Philharmonie, die er auf ein beachtliches Niveau gehoben hatte. Er scheute nicht vor dem Wagnis zurück, Wagners "Fliegenden Holländer" oder Bruckners achte Sinfonie aufzuführen. Damit trug er ganz wesentlich dazu bei, die Musik in Kronstadt ab Ende des 19. Jahrhunderts auf eine vorher nie dagewesene Höhe zu bringen. 1918 wurde Richter als Nachfolger Alfred Nowaks zum Stadtkapellmeister gewählt, 1928 wurde ihm der in Rumänien begehrte Titel eines Generalmusikdirektors verliehen. 1935 wurde Paul Richter die höchste Ehrung zuteil, auf die ein siebenbürgisch-sächsischer Musiker hoffen durfte: Er wurde zum Leiter des Hermannstädter Musikvereins Hermania ernannt, der nach Zusammenschluss des Hermannstädter Musikvereins und des Männerchors Hermania entstanden war. Richter ging es gesundheitlich indes schlecht, so dass er den neuen Posten bereits 1936 aufgeben musste. Am 6. Juni 1936 trat er zum letzten Mal öffentlich in seiner Vaterstadt auf. Nach schwerster Krankheit starb er 1950. Der

Werkkatalog Richters umfasst viele Chor- und Klavierlieder wie kammermusikalische Kompositionen für verschiedenste Besetzungen und einige Klavier- und Orgelwerke. Im Grunde seines Herzens aber war Paul Richter ein Sinfoniker, der gerne mit großen Formen und Orchesterbesetzungen umging. Seine Behandlung der Harmonie ist spätromantisch, gelegentlich unternimmt Richter Ausflüge in die Pentatonik. Ausgefeilten Klangeffekten und Harmonien gibt er oft den Vorzug vor kontrapunktischer Arbeit.

Paul Richter s-a născut în 1875 la Braşov. Foarte devreme începe să cânte improvizaţii la pian, putând astfel să-l înlocuiască pe tatăl său, care este şi organist. Scrie prime mici compoziţii. Abia la începutul anilor 1890 talentul lui Paul este recunoscut de compozitorul şi cantorul Rudolf Lassel. Lassel este acela care îl pregăteşte pe Richter pentru studiul la facultatea de muzică din Leipzig. Paul Richter se implică mai ales în promovarea vieţii muzicale a Braşovului: îi aduce la conducerea Filarmonicii din Braşov pe care o ridicase la un nivel apreciabil pe Richard Strauss, George Enescu şi Felix Weingartner. Nu ezită să cânte cu filarmonica “Olandezul Zburător” de Wagner sau simfonia a 8-a de Bruckner. Astfel aduce viaţa muzicală braşoveană începând cu sfârşitul secolului al XIX-lea la un nivel nemaîntâlnit. În 1918 Richter este numit ca urmaş al lui Alfred Nowak în funcţia de dirijor al orchestrei oraşeneşti. În anul 1928 obţine mult doritul titlu de director general de muzică. În 1935 lui Paul Richter i se oferă cea mai importantă funcţie la care putea visa un muzician sas: aceea de director al Asociaţiei Muzicale Hermania din Sibiu. Asociaţia fusese constituită din fuziunea Asociaţiei Muzicale din Sibiu şi a corului bărbătesc Hermania. Bolnav fiind, este nevoit să renunţe la această funcţie deja în 1936. În 6 iunie 1936 Richter concertează pentru ultima dată în oraşul său natal. După o boală grea moare în 1950. Opera sa conţine multe piese pentru cor şi pian, compoziţii camerale pentru diverse formaţii şi câteva piese pentru pian şi orgă. În adâncul inimii Paul Richter a fost un adevărat iubitor al muzicii simfonice, punând în scenă de câte ori putea forme ample simfonice cu orchestre mari. Abordarea armoniilor este cea a romantismului târziu, Richter făcând divagaţii în pentatonică. Preferă efecte ale muzicii şi armonii desăvârşite tehnicii contrapunctului.

Tudor Ciortea (28.11.1903 - 3.10.1982)

Der rumänische Komponist Tudor Ciortea zählt zu den bedeutendsten Komponisten im Bereich der Kammermusik. Geboren wurde er in der Kronstädter Vorstadt (Schei Vorstadt) als Sohn des Professors und Direktors des “Andrei Şaguna” Gymnasiums, Aurel Ciortea. Während seiner Schulzeit am “Andrei Şaguna” und nachher am “Johannes Honterus” Gymnasium prägte ihn der Komponist Gh. Dima. Ciortea genoss ebenfalls den Unterricht des Organisten und

Komponisten Rudolf Lassel. Danach ging er nach Klausenburg, um dort seine Studien mit dem Klavierlehrer Ilie Sibianu und dem Dirigenten Johannes Schuller fortzusetzen. Auch vervollständigte er seine Ausbildung an der Hohen Akademie für Wirtschaftsstudien, die sein Vater bis 1929 leitete.

Ciortea setzte seine Hochschulstudien in Anvers (Belgien) fort, danach besuchte er die Jura-Hochschule in Brüssel, die er 1926 absolvierte und setzte gleichzeitig sein Musikstudium am dortigen Konservatorium mit Professor Joseph Jungen fort. Danach ging er an die Musikhochschule nach Paris.

Nach diesen Studienjahren und Erfahrungen kehrte er nach Rumänien zurück und absolvierte 1931 das Bukarester Konservatorium.

Ciortea beendete seine Studien im Bereich der Musik und Philosophie mit einem kurzen Studienaufenthalt in Berlin. Danach begann er seine Tätigkeit als Professor am Bukarester Konservatorium, in diese Zeit fallen auch seine ersten Kompositionen: “Klavierpräludium”, “Cello-Sonate”, “Sonate für Violine und Klavier”. In seinen Werken ist der Einfluß der rumänischen Volksmusik klar zu erkennen: beginnend mit der “Marmaroscher Suite”, bis zu den “Variationen zum Thema eines rumänischen Weihnachtsliedes” oder den “Streichen des Păcală”. Höhepunkt dieser Reihe sind die „Variationen“ eines Marsches der Junii aus der Kronstädter rumänischen Vorstadt.

Tudor Ciortea ist der Begründer des Kronstädter Kammermusikfestivals, was Gelegenheit bot, viele seiner Kompositionen innerhalb des Festivals zu spielen.

Testamentarisch hinterließ er seine gesamten dokumentarischen Werte, sowie seine Museumsstücke dem Museum in der Kronstädter rumänischen Vorstadt. Seinen letzten Willen erfüllte seine Frau, Vera Proca-Ciortea. Heute können die Besucher diese Stücke im Tudor Ciortea Museum bewundern, Wissenschaftler können die Museumsstücke aus dem Nachlaß von Tudor Ciortea untersuchen.

Personalitate a muzicii româneşti, **Tudor Ciortea**, este unul dintre cei mai mari compozitori ai muzicii de cameră. Născut în Scheii Braşovului, fiind fiul profesorului Aurel Ciortea, director al Gimnaziului "Andrei Şaguna". Se formează sub auspiciile compozitorului Gh. Dima la Braşov ca elev al Liceului "Andrei Şaguna" şi al Liceului "Honterus" din localitate, având să primească şi îndrumarea organistului şi compozitorului Rudolf Lassell; continuându-şi studiile la Cluj sub îndrumarea profesorului de pian Ilie Sibianu şi a dirijorului Johannes Schuller avea să-şi completeze studiile Înaltei Academii Comerciale înfiinţată şi condusă de tatăl său până în 1929. Continuă studiile universitare la Anvers (Belgia), apoi Facultatea de Drept din Bruxelles absolvită în 1926, continuând totodată studiile muzicale la Conservatorul de aici cu profesorul Joseph Jungen şi apoi la Paris la Şcoala Normală de Muzică.

Cu acest palmares se întoarce în ţară unde absolvi şi Conservatorul din Bucureşti în 1931 şi după un scurt popas la Berlin pentru alte studii muzicale şi filosofice începe cariera didactică şi compoziţională cu "Preludii pentru pian", "Sonata pentru violoncel", "Sonata pentru vioară şi pian" sub auspiciile Conservatorului din Bucureşti unde avea să fie şi profesor.

De la "Suita din Maramureş" şi până la "Variaţiunile pe teme de colind" sau "Isprăvile lui Păcală" găsim aplecarea sa spre folclorul românesc care culminează cu "Variaţiunile" pe tema unui Marş al Junilor Braşoveni. El ajunge să fie întemeietorul Festivalului Muzicii de Cameră de la Braşov, condiţii în care oferă numeroase creaţii personale interpretate în contextul acestui festival.

Printr-un gest notabil lasă prin testament toate valorile documentare, muzeistice, Complexului Muzeal din Scheii Braşovului, sarcină îndeplinită de soţia sa, Vera Proca-Ciortea la puţin timp după moartea maestrului.

Astăzi, în muzeul Tudor Ciortea, vizitatorul poate cunoaște aceste valori iar cercetătorul avizat poate lua cunoștință de patrimoniul muzeistic moștenit de acest mare cărturar.

Hans Peter Türk

wurde am 27. März 1940 in Hermannstadt geboren. Als seine „Vaterstadt“ jedoch betrachtet er Kronstadt: Von dort stammte sein Vater, dorthin übersiedelten die Eltern, dort erhielt Türk seine höhere Schulbildung, dort erfuhr er die prägenden geistigen und musikalischen Eindrücke.

Am Honterus-Gymnasium in Kronstadt empfing er die entscheidenden Impulse, die seine Berufsorientierung bestimmten. Denn der schon fast legendäre Kantor und Organist der Schwarzen Kirche und Pädagoge am Honterus-Gymnasium Victor Bickerich wurde auch für Türk, wie für zahlreiche andere nachmaligen Musiker zum (nicht nur) musikalischen Erzieher und zum Mentor, väterlichen Freund und Wegweiser. Von Bickerich, seiner „Vaterfigur“, der er neben kirchenmusikalischen Aufführungen und der Mitwirkung im Kronstädter Bach-Chor „die schönsten Stunden jener Zeit“ verdankt, erhielt der mittellose Hans Peter Türk unentgeltlich Unterricht in Harmonielehre, Musikgeschichte und Klavier, „eine strenge, gründliche Schule“, wie Türk diese Unterweisung nennt. Sie setzte ihn in die Lage, 1959 als Kompositionsschüler von Sigismund Toduta an der Staatlichen Musikhochschule in Klausenburg angenommen zu werden. Der Casella-Schüler Toduta galt als überragende Autorität auf dem Gebiet der Kompositionslehre und Musikwissenschaft und genoss als geistig hochstehende Persönlichkeit und schöpferischer Musiker in der Fachwelt größten Respekt und hohes Ansehen. Dass Toduta, der Türk sehr schätzte und große Hoffnungen auf seine schöpferischen Fähigkeiten setzte, ihn nach dem Studium (1965) als Assistenten (für Harmonielehre, Partiturlesen, Komposition) an der Hochschule behielt, war eine erste Auszeichnung. 1975 wurde er zum Lektor für Tonsatz ernannt. Den

Professorentitel erhielt er erst 1990 nach dem Zusammenbruch des kommunistischen Regimes. Promoviert hatte er 1978 über die Wechseldominante und das Verhältnis zwischen Harmonie und Form im Werk Mozarts, und 1979 hatte er den Enescu-Kompositionspreis der rumänischen Akademie erhalten. Mit anderen Musikern gründete er nach dem Tode seines Lehrers 1991 die Sigismund-Toduță-Stiftung, deren Vorsitzender Türk ist. In Zusammenarbeit mit der Internationalen Bach-Akademie in Stuttgart und der Neuen Bach-Gesellschaft in Leipzig rief Türk 1992 die erste Klausenburger Bach-Akademie (mit Kursen, Seminaren, Vorträgen und Konzerten) ins Leben. 1995 wurde ihm die sogenannte Ehrengabe des von der Künstlergilde in Esslingen vergebenen Johann-Wenzel-Stamitz-Preises für sein kompositorisches Werk zuerkannt.

Hans Peter Türk s-a născut la 27 martie 1940 la Sibiu. Brașovul însă îl consideră ca fiind orașul său natal: tatăl său era originar din Brașov, aici se mută părinții, aici urmează Türk școala, și își formează primele impresii spirituale și muzicale. La Liceul Johannes Honterus din Brașov primește primele impulsuri pentru viitoarea meserie. Astfel deja legendarul organist al Bisericii Negre și profesor de muzică la Liceului Johannes Honterus, Viktor Bickerich, devine și pentru Türk, ca și pentru mulți alți muzicieni, un adevărat profesor de muzică și mentor, dar și un prieten patern și îndrumător. Bickerich devine o figură paternă pentru el, căreia îi datorează concerte de muzică religioasă alături de corul Bach din Brașov, “cele mai frumoase ore ale acelei vremi”. Având o situație financiară precară, Hans Peter Türk urmează cursuri gratuite de armonie, istoria muzicii și pian la Viktor Bickerich, ceea ce Türk va numi “o școală severă și temeinică”. Astfel Türk reușește să fie acceptat în 1959 în clasa de compoziție condusă de Sigismund Toduță la Conservatorul de Stat din Cluj. Toduță, elevul lui Casella, este considerat o autoritate absolută în domeniul compoziției și a științelor musicale. Fiind o personalitate de o spiritualitate înaltă și un muzician foarte creative, se bucură de un respect deosebit și de cea mai înaltă apreciere în rândul specialiștilor. Toduță îl apreciază pe Türk în mod deosebit și își pune mari speranțe în capacitățile sale cerative. O primă distincție pentru Türk o reprezintă faptul că Toduță îl păstrează după terminarea studiilor (1965) la Conservator, ca asistent pentru armonie, citirea partiturilor și compoziție. În 1975 este numit lector la catedra de armonie. Titlul de profesor universitar îl obține în 1990, după prăbușirea

regimului comunist. Titlul de doctor îl obține în 1979 pentru o lucrare despre contradominanta și relația dintre armonie și formă în opera lui Mozart. În 1979 primește premiul Enescu pentru compoziție al Academiei Române. După moartea profesorului său în 1991 fondează împreună cu alți muzicieni Fundația Sigismund Toduță, ale cărei președinte este Türk. În colaborare cu Academia Internațională Bach de la Stuttgart și Noua Societate Bach de la Leipzig Türk fondează în 1992 prima Academie Bach de la Cluj (cu cursuri, seminarii, prelegeri și concerte). În 1995 primește pentru opera sa componistică premiul de onoare Johann-Wenzel- Stamitz al asociației artistice din Esslingen.

Gabriel Mălăncioiu

Născut în anul 1979 la Brașov, Gabriel Mălăncioiu a absolvit Colegiul Național „Andrei Șaguna” din localitatea natală în anul 1997. Între anii 1997-2002 a urmat cursurile Facultății de Automatică și Calculatoare din cadrul Universității Politehnica din Timișoara și, în paralel, între anii 2000-2005, cele ale Facultății de Muzică din Timișoara. Din anul 2001 a început studiul compoziției sub îndrumarea maestrului Remus Georgescu, iar din anul 2005 urmează cursurile de masterat în compoziție cu acad.

dr. Cornel Țăranu la Academia de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj. Din anul 2007 este doctorand în compoziție sub îndrumarea prof. univ. dr. Adrian Pop în cadrul Academiei de Muzică „Gheorghe Dima”. A luat parte la cursuri de compoziție ținute de Aurel Stroe, Doina Rotaru, Octavian Nemescu, Sorin Lerescu, Erik Peters (Suedia), Marian Borkowski (Polonia), Kevin Ernste (USA), Gregory Mertl (USA). În 2008 și 2009 a participat la cursuri de compoziție în cadrul Sommerakademie Prag-Wien-Budapest (Austria) ținute de Nigel Osborne (Marea Britanie), Klangforum Wien (Austria) și Hans Tutschku (USA). În 2010 a participat la cursuri de compoziție în cadrul International Bartók Festival (Ungaria) ținute de Gyula Csapó (Canada / Ungaria). Lucrările lui au fost interpretate în cadrul unor festivaluri precum Festivalul Internațional Timișoara Muzicală,

SommerAkademie Prag-Wien-Budapest (Austria), Bar Harbor Brass Week (USA), International Bartók Festival (Ungaria). Este membru stagiar al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România și al Secțiunii Naționale Române a Societății Internaționale de Muzică Contemporană. În prezent, Gabriel Mălăncioiu predă în cadrul Universității de Vest din Timișoara, Facultatea de Muzică.

Henri Nouveau (Heinrich, Henrik Neugeboren) 1901, Brașov – 1959, Paris

Primește primele îndrumări artistice de la Hans Mattis-Teutsch. Între anii 1921–1925 studiază la Școala Superioară de Muzică din Berlin. Participă la concertele ce acompaniau expozițiile Der Sturm. În 1925 se stabilește la Paris. Își continuă studiile la Școala Normală de Muzică. Între 1927–1929 revine în Germania. Vizitează Bauhaus-ul, unde îi cunoaște pe Paul Klee și Wassily Kandinsky. În 1929 se întoarce la Paris, unde se stabilește definitiv. La îndemnul lui Theo van Doesburg organizează prima sa expoziție personală (1930). În 1946, participă la expoziția Salon des Realités Nouvelles. Adoptă, sfătuit de Francis Picabia, pseudonimul Henri Nouveau. Henri Nouveau se conturează ca o personalitate artistică complexă (muzician, pictor și poet). A frecventat cercurile ce gravitau în sfera abstracționismului și a suprarealismului. Artă sa este imaginativă, sincretică și intelectualizată. În creația sa se pot distinge două orientări fundamentale, una “constructiv-abstractizantă” și alta “vizionar-irațională”.

Die Konzertreihe
MUSICA CORONENSIS
wird organisiert von:

Festivalul
MUSICA CORONENSIS
este organizat de

Botschaft der Bundesrepublik
Deutschland - Bukarest

Ambasada Republicii Federale
Germania - București

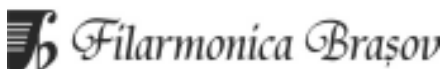
Sponsori:

Mit freundlicher Unterstützung :
Și se desfășoară cu sprijinul:

Interior Casa Mănăstirii Brașov

George Enescu
Asociația George Enescu

Universitatea Transilvania Brașov
Facultatea de Muzică

CENTRUL CULTURAL
REDUTA

Parteneri media:

brasov.ro

iubescbrasovul.ro
Brașov, împărtășește ceea îți iubesc

SAPTE SERI

